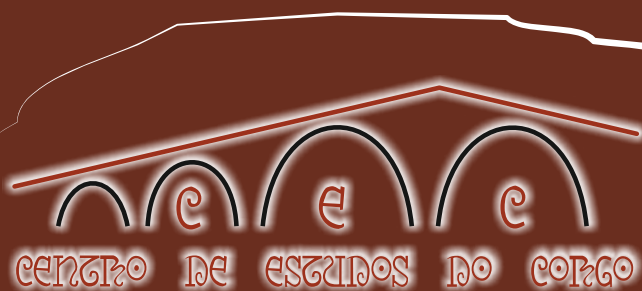
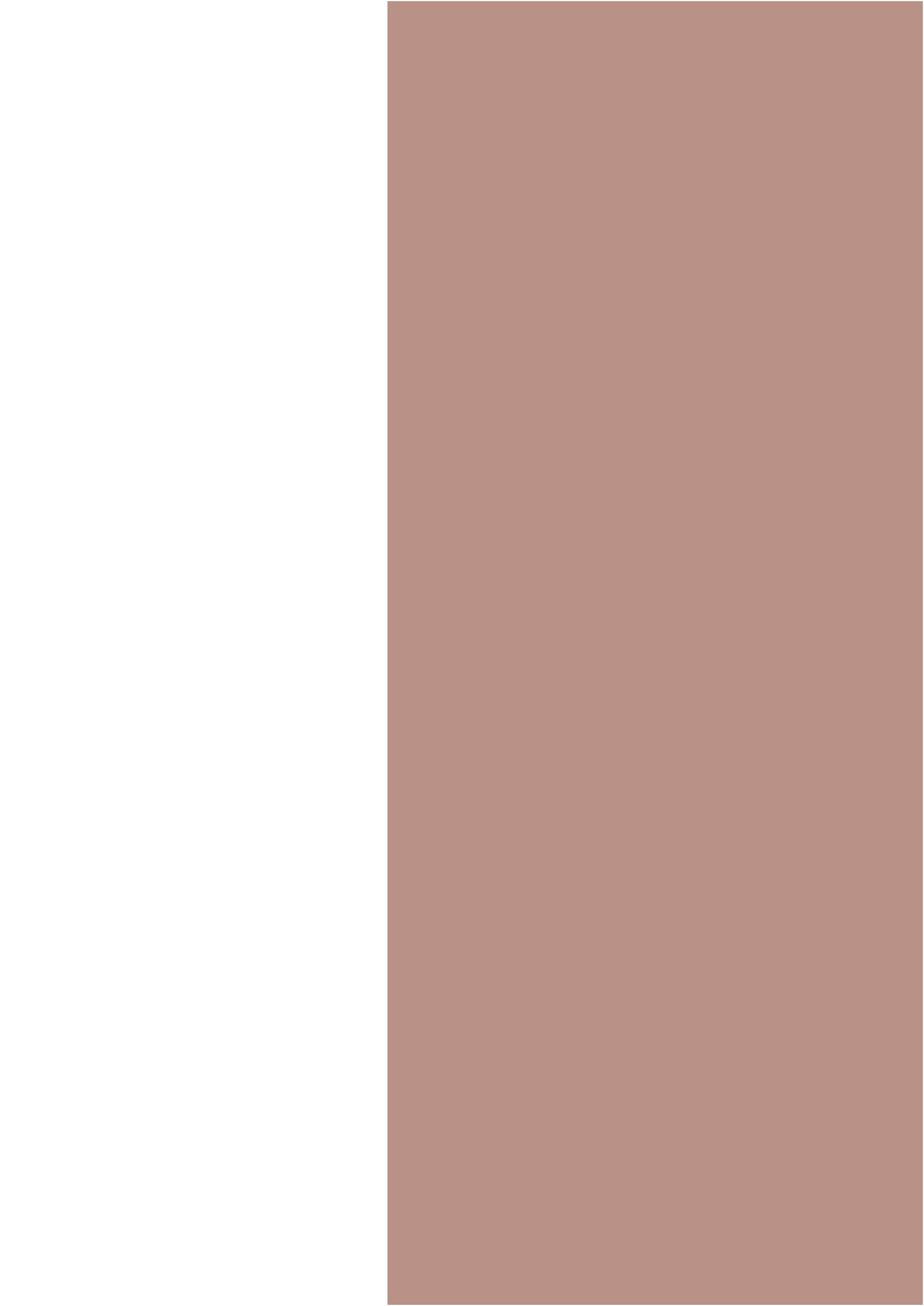

CORGA

REVISTA ANUAL DO CENTRO DE ESTUDOS DO CORGO

Nº 10 ANO 2023

CORGA

REVISTA ANUAL DO CENTRO DE ESTUDOS DO CORGO
Nº 10 ANO 2023

*Agradecemento expreso ao Concello do Corgo porque sen a súa colaboración
económica esta empresa non daría saído adiante.*

EDITA
Centro de Estudos do Corgo (C.E.C.)

CONSELLO EDITORIAL (Xunta Directiva)
Mª Consuelo Vázquez Castro (Presidenta)
Mario Outeiro Iglesias (Vicepresidente)
Xurxo Xosé Rodríguez Lozano (Secretario)
Josefa González Díaz (Tesoureira)
Manuel.Fernández López “Lolo”
Roberto Rodríguez Páramo
Xosé Manuel Castro Castedo (Vocais)

COMITÉ CIENTÍFICO
Felipe Arias Vilas
Javier Gómez Vila
Xosé Manuel Castro Castedo
Ruben Ruibal Armesto
Ana Cabana Iglesia
Emilio Carral Vilariño
Daniel López Vispo
Xoán Ramiro Cuba Rodríguez
Antonio Reigosa Carreiras
Xabier Bruña García
Felipe-Senén López Gómez
Manuel Lamas Castro
Adolfo de Abel Vilela

ASESORÍA LINGÜÍSTICA
Mª Consuelo Vázquez Castro

ASESORÍA TIC
Mario Outeiro Iglesias

*Centro de Estudos do Corgo (C.E.C.)
Casa das Asociacións s/n
27.163 O Corgo (Lugo)
ocorgo@gmail.com
<http://ocorgo.blogspot.com>*

EDITORIAL

O día 28 de marzo de 2009 nacía o Centro de Estudos do Corgo. No berce que a Asociación Cultural Arumes lle preparara soñou con descubrir e divulgar os segredos que o concello do Corgo atesouraba. Pouco a pouco foise achegando arredor do proxecto un grupo de persoas, nadas ou non no Corgo, que desinteresadamente se amosou disposta a poñer os seus coñecementos e o seu tempo para verter luz onde antes había tebras. A idea madurou e do CEC abrollou a comezos de 2010 a primeira das revistas, que levaría o nome de Corga, coa colaboración económica da Área de Cultura da Deputación de Lugo.

Dende aquel primeiro número pasaron trece anos, e o proxecto non deixou de consolidarse. Certo é que houbo malos momentos, como o pasamento do noso compañeiro Xosé Henrique Casanova (impulsor e escritor de tres artigos e, polo tanto, coa categoría de socio investigador), a quen botamos tanto en falta, e que nos levou a rachar a dinámica de sacar un número da revista por ano (algo que se volveu a recuperar dende os últimos catro números, coa axuda económica do Concello do Corgo).

Na actualidade o CEC conta con nove socios investigadores (teñen que ter publicados tres artigos para pertencer a esta categoría) que suman un total de 43 traballos de investigación e con vinte e seis socios numerarios que asinaron un total de 36 (algúns deses traballos contaron coa participación de dúas persoas). E con toda esta mochila finalizamos o ano 2023 presentándovos orgullosos este número tan especial, o décimo, que conta con nove traballos de investigación (tres máis que o número anterior) e un volume de coñecemento que satisfará aos máis curiosos e curiosas.

Co número da revista que tes nas mans damos a benvinda a dous novos socios. Trátase de Xurxo Xosé Rodríguez Lozano que nos trae a biografía do mestre de Queizán Xesús de Xorxe (seu pai), autor de varias cantigas de entroido (e outras temáticas) das terras altas do Chamoso. A outra nova cara é Tamara Fuentes Sánchez, que comparte artigo con Carlos Álvarez Quiroga, co fin de analizar o comportamento dos e das corguesas ante a morte (nos séculos XVIII-XIX) co estudo dos testamentos.

Este número trae dous artigos do etnógrafo Lois Ladra, responsábel do Proxecto CORGORAL ata este mesmo Nadal. No primeiro deles fálanos da creación do Punto de Atención á Lectura nas antigas escolas do Corgo e a súa conversión actual no centro neurálxico da cultura corguesa. O segundo, de autoría compartida con José Manuel Blanco Prado (outro dos habituais nesta revista), trata dos rituais festivos noutro dos santuarios fundamentais nas terras do Neira (O Corgo e Láncara) como é o San Bartolomeu de Abragán.

Neste número contamos co regreso de Marco A. García-Gabilán Sangil, para falarnos dos antecedentes do concello do Corgo a partires da aprobación da Constitución de 1812 e de Fernando Arribas Arias que continúa o artigo publicado no número 3, coa achega de novas cruces e un peto de ánimas.

Dous que continúan neste número son Óscar González Murado que fai unha análise do estado das igrexas do arciprestado de Farnadeiros a partir dun inventario realizado en 1763, e Alberto Martín Monge que estuda a xenealoxía dos Díaz de Santo André de Chamoso.

E pechando este número temos a un veterán da revista Corga, Mario Outeiro Iglesias que, con este, leva sete artigos (seis deles en solitario e un compartido). Desta vez, Mario Outeiro achégase ao mundo das construcións corguesas dedicadas á pesca fluvial e, en concreto, aos caneiros e ás arcas, que capturaron, ata o levantamento dos encoros do Miño, milleiros de escorregadizas e saborosas anguías.

A todas as persoas que participastes neste número, moitas grazas polo voso traballo e dedicación. Agradecementos que queremos estender, outro ano máis, ao Concello do Corgo, que financia integramente a revista dende o número sete. Finalmente, grazas a vós, que nos seguides coa vosa lectura e que sodes alento fresco para as persoas que nos achegan ano a ano o seu coñecemento en forma de artigo. Ata o vindeiro número!

O CONSELLO EDITORIAL

ÍNDICE

Xurxo Xosé RODRÍGUEZ LOZANO

Xesús de Xorxe. O entroido de Queizán e outras cantigas 6

Carlos ÁLVAREZ QUIROGA e Tamara FUENTES SÁNCHEZ

Aproximación ao comportamento ante a morte dos habitantes do Corgo
dos séculos XVIII-XIX a través dos testamentos..... 20

Lois LADRA

O Punto de Atención á Lectura do Corgo: un novo espazo cultural para a comunidade..... 34

Lois LADRA e José Manuel BLANCO PRADO

Rituais festivos no santuario do San Bartolomeu de Abragán (O Corgo, Lugo) 46

Marco Antonio GARCÍA-GABILÁN SANGIL

O concello do Corgo: unha primeira achega á súa orixe. Das xurisdicións de Adai,
Arxemil e Manán de Arriba ao concello constitucional da “Villa y Puebla de Aday”58

Fernando ARRIBAS ARIAS

Novas cruces e un peto no concello do Corgo..... 88

Óscar GONZÁLEZ MURADO

O arciprestado de Farnadeiros no ano 1763. Presentación do primeiro inventario das súas
igrexas..... 94

Alberto MARTÍN MONGE

Xenealoxía dunha familia da parroquia de Santo André de Chamoso: os Díaz 116

Mario OUTEIRO IGLESIAS

Construcións para a pesca fluvial no Corgo..... 128

MEMORIA DE ACTIVIDADES DA A.C. ARUMES DO CORGO E CEC 144

DOCUMENTACIÓN PARA INSCRICIÓN COMO SOCIO/A DO CEC149

NORMAS DE PUBLICACIÓN156